

мотивації виконавців проектів (мається на увазі низький рівень оплати дослідницької діяльності).

Список використаних джерел:

1. Гвініашвілі Т. З. Основні напрями забезпечення конкурентоспроможності закладів вищої освіти / Т. З. Гвініашвілі // Тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Суспільна місія класичного університету в сучасному світі», приуроченої до 100-річчя ДНУ імені Олеса Гончара / ред. кол. : М. В. Поляков (голова) та ін. – Дніпро: ДНУ, 2018. – С. 162–165.
2. Хусаїнов Р. В. Інституційні умови та механізми активізації інноваційної діяльності в Україні / Р. В. Хусаїнов, Л. Г. Данченко // Стан та проблеми розвитку національної економіки в умовах перманентних кризових явищ / за ред. д.е.н., проф. О. О. Непочатенко. – Умань: Видавець «Сочінський», 2015. – 236 с.
3. Економічний вимір конкурентоспроможності вищої освіти: моногр. / Верхоглядова Н. І., Чередниченко О. М., Венгерова В. Ю., Іванникова Н. А., Гринько Т. В. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2005. – 172 с.
4. Гринько Т. В. Організаційні зміни на підприємстві в умовах його інноваційного розвитку / Т. В. Гринько, Т. З. Гвініашвілі // Економічний часопис-XXI. – 2015. – №1-2 (2). – С. 51–54.

К. е. н. Лемберг А. Г., Онишкевич Н. О.

Дніпровський національний університет імені Олеса Гончара (Україна)

ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

На сучасному етапі розвитку ринкової економіки особливо актуальними постають питання, які пов'язані з необхідністю забезпечення кожним регіоном держави належного рівня використання та перспектив нарощення інноваційного потенціалу. Створення сприятливого інноваційного клімату у нашому суспільстві потребує рішучих дій уряду, спрямованих на розвиток у першу чергу низки базових напрямів, таких як підвищення конкуренції, захист прав інтелектуальної та промислової власності, покращення фінансового середовища для підтримки інновацій [1, с. 56].

За світовими тенденціями ефективна політика у цій сфері повинна встановлювати цілі на довгострокову перспективу й дотримуватися стабільного, а також послідовного збільшення інвестиційних коштів в інноваційну систему [3, с. 14].

Європейський Союз має за мету досягти 3% інвестицій від рівня ВВП у науково-дослідну сферу. Фінансування такої діяльності в ЄС здійснюється за трьома рівнями: регіональним, національним та наднаціональним зі структурних фондів ЄС. Механізми та різновиди фінансового стимулювання змінюються

в залежності від країни та регіону шляхом зниження податкових зборів, надання позик, пільгових кредитів та грантів. Можна навести такі загальні тенденції у цій сфері:

- зростання витрат на науку та інновації;
- фінансування державою переважно фундаментальних досліджень, до фінансування практичних досліджень залучаються кошти з позабюджетних фондів;
- податкові та інші фінансові пільги одержує пріоритетна для держави чи регіону інноваційна діяльність, серед яких може бути конкретний інноваційний напрямок, співпраця малих інноваційних компаній та великого міжнародного бізнесу, міжрегіональне співробітництво в інноваційній сфері, стимулювання науковців до створення власного бізнесу на базі наукових досліджень;
- фінансове стимулювання застосовують для суб'єктів попиту та пропозиції, а також для збільшення їх взаємодії. Так, наприклад, держава або регіон виділяє кошти на умовах спільного фінансування для державно-приватних науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт (НДДКР).

Сьогодні серед основних завдань України можна виокремити здійснення політики щодо збільшення фінансування розробок та впровадження інновацій. Джерелами фінансування можуть бути власні кошти, вкладення інвесторів, кредитні кошти, а також кошти з державного бюджету.

На рівні макроекономіки важливого значення набуває питання державної участі в процесі фінансового забезпечення підприємств усіх рівнів шляхом надання субсидій, пільгового оподаткування та кредитування, виділення цільових коштів, компенсація відсотків за подібним кредитуванням.

Проте, фінансування інноваційної діяльності з державного бюджету в Україні має тенденцію до скорочення. Так, частка бюджетного фінансування наукової та науково-технічної діяльності упродовж 2010–2017 рр. знизилась з 0,75 до 0,45 % ВВП [4, с. 141], що поступається рівню витрат на науку в Європі, де така частка становить у середньому 2,03 % від ВВП.

Регіональні бюджети не мають змоги здійснювати ефективну підтримку інноваційним проектам і не мають власних засобів податкового стимулювання.

Пряме фінансування за рахунок асигнувань із державного та місцевих бюджетів є досить обмеженим, оскільки стосується незначної кількості підприємств (приблизно 3 % від загальної кількості інноваційно-активних). Ми можемо спостерігати, що використання навіть цих обмежених коштів далеке від належного рівня фінансування інноваційних розробок, оскільки значна їх частина

приходить на розвиток підприємств галузей видобування, низько-технологічним виробництвам (галузі металургії та хімії) [5, с. 84]. Сфера інформаційного забезпечення тісно пов'язана з розвитком інноваційної діяльності. Для її стимулювання передбачені пільги, які також і надаються, проте їх частка від загального обсягу пільг має тенденцію до зменшення.

Дослідження і розробки також знаходяться серед тих видів діяльності, які мають найменшу підтримку через податкову систему: на цей вид діяльності припадало не більше 1% у загальній сумі пільг із податку на прибуток та податку на додану вартість. З введенням в дію Податкового кодексу України ця тенденція продовжилась [2, с. 87]. Такий галузевий розподіл коштів гальмує прогресивні структурні зрушення у промисловості.

Підвищення конкурентоспроможності національної економіки на світовому рівні буде неможливим за наявного рівня інноваційної активності підприємств, для стимулювання якого першочерговим завданням є зростання інвестиційних можливостей для здійснення інноваційних проєктів, належна підтримка функціонування і розвитку сучасної інноваційної інфраструктури.

Список використаних джерел:

1. Гвініашвілі Т. З. Стратегічний розвиток підприємств України на основі інноваційної діяльності / Т. З. Гвініашвілі // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Серія «Економіка»: зб. наук. праць. – Рівне: НУВГП, 2013. – Вип. 3 (63). – С. 51–57.
2. Єрмакова О. А. Інструменти державної інноваційної політики України в контексті впровадження європейського досвіду / О. А. Єрмакова // Механізм регулювання економіки. – 2016. – № 1. – С. 85–96.
3. Інновації в Україні: Європейський досвід та рекомендації для України. – Інновації в Україні: пропозиції до політичних заходів. Остаточний варіант (проєкт від 19.10.2011). – К.: Фенікс, 2011. Т. 3. – 76 с.
4. Наукова та інноваційна діяльність в Україні : стат. зб. / Державна служба статистики України. – К., 2018. – 178 с.
5. Шовкун І. А. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності в контексті неоіндустріалізації економіки України / І. А. Шовкун // Фінанси України. – 2014. – № 12. – С. 83–95.